

маркетингу на 18 % через застосування рекомендаційних систем; Київстар розвиває AI-платформу та Big Data-таргетинг; ПриватБанк інтегрував AI-функціонал у Privat24 для бізнесу; Нова Пошта використовує комп'ютерний зір для контролю стандартів обслуговування; Сільпо розгортає персоналізовані пропозиції; моделі Num8erz/Atriny у ритейлі забезпечили зростання середнього чека на 13 %.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що штучний інтелект формує нову операційну модель маркетингу, побудовану на персоналізації, динамічній оптимізації та креативності. Визначальними чинниками успіху у такій моделі є якість даних, інтеграція систем управління та етична відповідальність.

Література:

1.Samimi, A. The Ethical Challenges of Artificial Intelligence in Marketing. International Journal of applied Research in Management, Economics and Accounting, 2025. 2(3), p. 1-17.

2.Ключник О., Дацко М. Моделювання підписки на емейл розсилку методами машинного навчання. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2024. Випуск 67. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2024.67.0.6722>.

3.Репетило М., Дацко М., Панчишин А. Використання методів інтелектуального аналізу даних для маркетингових досліджень. Формування ринкової економіки в Україні. 2023. вип. 50. с. 134-144. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/meu.2023.50.0.5012>.

УДК 330.004

Дмитро ДМИТРИВ, канд. техн. наук, доцент

Анна ШВЕДА

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА РИНОК ПРАЦІ: НОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОФЕСІЇ МАЙБУТНЬОГО

Dmytro DMYTRIV, Ph.D in Technical Sciences

Anna SHVEDA

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE LABOR MARKET: NEW COMPETENCIES AND FUTURE PROFESSIONS

У сучасних реаліях, де швидкими темпами розвиваються цифрові технології, ринок праці зазнає суттєвих змін, які демонструють нові вимоги до працівників і роботодавців та формують нову структуру зайнятості. З кожним днем зростає кількість споживачів, які все більше і більше використовують цифрові продукти, послуги та платформи. Тому для того, щоб компанії могли вижити в конкурентному середовищі, їм необхідно швидко адаптовуватися і вміти орієнтуватись в цифровому середовищі. З огляду на всі зміни цифровізація стає ключовим чинником економічного зростання і широко впливає на появу нових бізнес-моделей, інструменти управління та способів організації трудових процесів. Разом з тим зумовлюється зміна професійних компетентностей, які є необхідними для продуктивної праці в інноваційному середовищі, що стимулює появу нових професій.

Цифрова економіка – це нова модель господарювання, у якій основними ресурсами стають дані, цифрові технології, штучний інтелект і онлайн-платформи, які

забезпечують миттєвий обмін інформацією, зниження витрат і появу нових бізнес-моделей. Вона змінює узвичаєні економічні процеси, створює нові сектори та висуває нові виклики, серед яких є цифрова нерівність, кіберзагрози та потреба в розвиненій цифровій інфраструктурі [1].

Цифрова інфраструктура – основа цифрової економіки. Вона забезпечує роботу хмарних сервісів, онлайн-платформ і системи кібербезпеки, дозволяючи бізнесам масштабуватися, оптимізувати витрати та впроваджувати інновації. На цьому формуються нові форми зайнятості, що вимагають узгоджених дій держави, бізнесу та суспільства [1].

Цифровізація – це процес реалізації та використання цифрових технологій та методів у всі сфери життя, бізнесу та державного управління. Сильним поштовхом для стрімкого розвитку цифровізації в 21 столітті став 2020 рік, коли розпочалась пандемія Covid-19. Тоді більшість підприємств та державні організації були змушені перенести свою діяльність в дистанційний формат, працівники були вимушені адаптовуватись під нові вимоги та вивчати комп'ютерні та цифрові технології [2, 3].

Процеси цифровізації охоплюють широкий спектр напрямів – від автоматизації виробництва до впровадження бізнес-моделей, які засновані на великих даних, штучному інтелекті та інтернеті речей. Використання цифрових технологій дає змогу підприємствам знижувати витрати, підвищувати ефективність та оперативно реагувати на ринкові зміни. Водночас цифровізація сприяє появі нових економічних секторів, розвитку інноваційних продуктів і послуг, а також розширює доступ малих та середніх компаній до міжнародних ринків [1].

На глобальному рівні цифрові трансформації не лише пришвидшують економічне зростання країни, а й змінюють структуру розподілу сил на світових ринках. Зростання важливості цифрових платформ, фінансових технологій, онлайн-освіти та інших сучасних рішень відкриває більше додаткових можливостей для посилення економічного потенціалу. Таким чином, цифровізація стає визначальним чинником сталого розвитку, забезпечуючи ефективніше використання ресурсів, підвищення рівня інноваційності та формування високотехнологічних робочих місць, які будуть формувати майбутню траєкторію економічного прогресу [1].

Цифровізація змінює ринок праці, попит на професії та характер трудових відносин. Через поширення автоматизації, штучного інтелекту, великих даних та цифрових платформ повільно починають зникати рутинні професії і стрімко зростають потреби у працівниках, які здатні працювати з інформаційними технологіями. Робочі місця, де є низькі вимоги до кваліфікації працівників або вони взагалі відсутні, можуть бути швидко замінені через розвиток цифрових технологій. Хоча це не означає, що у всіх сферах праці будуть працювати машини і люди втратять роботи. Будуть з'являтися нові вимоги до вже існуючих професій та й взагалі будуть нові професії [2].

Діджиталізація суттєво змінює ринок праці, трансформуючи професії, формати зайнятості та вимоги до кваліфікації. Віддалена та гнучка робота стає нормою, зростає потреба в цифровій грамотності та безперервному навчанні. Для України ці процеси особливо важливі, адже розвиток ІТ-сектору відкриває нові можливості, але водночас потребує перекваліфікації працівників і подолання цифрової нерівності [1].

Стрімка цифровізація зумовлює появу нових професій, що поєднують в собі технічні навички, аналітику та креативність. Помітно зростає потреба у фахівцях, які розуміються в штучному інтелекті, аналізі даних, кібербезпеці, розробці цифрових продуктів та управлінні цифровими платформами. З огляду на це формуються професії менеджера цифрових проєктів, фахівця з цифрової комунікації, веб-дизайнери, фрілансери тощо [2].

Такі переміни вимагають постійного оновлення компетентностей, оскільки сучасний ринок праці стає все більш динамічним та гнучким. Працівники повинні вивчати цифрову грамотність, покращувати своє критичне мислення, уміння працювати з величезною кількістю даних та взаємодіяти із автоматизованими системами. Завдяки цьому формується нова структура зайнятості, де цифрові професії стають головним елементом для економічного розвитку [2, 3].

Отже, стрімка цифровізація не лише трансформує ринок праці, а й стає головним рушієм економічного розвитку. Вона вимагає від компаній оперативно адаптовуватися, впроваджувати новітні моделі управління та організації роботи, а працівників – вивчати сучасні цифрові компетентності. У результаті формується нова структура зайнятості, з'являються інноваційні професії та відкривається багато нових можливостей для ефективнішої, гнучкішої та технологічно орієнтованої економіки. У таких умовах уміння швидко освоювати технології й покращувати компетентності є основою успіху.

Література

1. Смаглюк А. А., Кондрат О. Б. Оцінка впливу цифровізації на економічний розвиток: перспективи переходу до цифрової економіки. *Академічні візії*. 2025 № 42 DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15363710>
2. Хандій О. О., Кобцева Д. А. Можливості та ризики цифровізації для суб'єктів ринку праці. *Вісник економічної науки України*. 2023. № 1 (44). С. 70-76. URL: DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1\(44\).70-76](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1(44).70-76)
3. Черьомухіна О. К., Чалюк Ю. О., Кириленко В. І. Сучасний вимір ринку праці в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-85>

УДК 330.47:004.67

Світлана КОЛЯДЕНКО, докт. екон. наук, проф

Вінницький національний аграрний університет, Україна

ЦИФРОВА БІОЕКОНОМІКА – ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ: ВПЛИВ АНАЛІТИЧНИХ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Svitlana KOLIADENKO, Dr. Econ. Sc., Prof.

Vinnitsia National Agrarian University, Ukraine

DIGITAL BIOECONOMY – SHAPING A NEW MODEL OF ECONOMIC GROWTH: THE IMPACT OF ANALYTICAL AND INTELLIGENT DIGITAL TECHNOLOGIES

У сучасних умовах глобальних трансформаційних процесів цифровізація стає ключовим чинником модернізації економічних систем, зокрема тих, що функціонують у біоорієнтованих секторах – агропродовольчому, біотехнологічному, лісовому, фармацевтичному та біоенергетичному напрямках. Саме поєднання біоекономічних принципів сталості та ресурсоефективності з інтелектуальними цифровими технологіями створює основу для формування цифрової біоекономіки – нової парадигми економічного зростання, що базується на використанні великих масивів даних, алгоритмів машинного навчання, автоматизованих систем управління та прогнозних